

Bilag 2

Oversigt over forvaltningernes bemærkninger til høringssvar

Handicaprådet i Københavns Kommune	Forvaltningernes bemærkninger
Handicaprådet finder det positivt, at der i handleplanen er fokus på, at borgerne skal opleve en helhed i kommunens tilbud på tværs af forvaltninger og specielt, at den beskæftigelses-, sundheds- og socialt rettede indsats er koordineret og opleves samordnet. Handicaprådet vil opfordre til, at der generelt og ikke kun i de enkelte initiativer tænkes i helhedsorientering og tæt koordination imellem forvaltninger, så borgere med handicap ikke oplever at falde mellem to stole. Derudover vil Handicaprådet opfordre forvaltningerne til i højere grad at tænke i samskabelse, da samfundsudfordringer med fordel kan løses i et samarbejde på tværs af sektorer og organisationer.	Forvaltningerne arbejder for, at alle borgere oplever en koordineret og helhedskoordineret indsats. Særlig fokus er der på målgrupper med komplekse behov, jf. fx at der i budget 2016 er afsat midler til hjerneskadekoordinatorene. Samskabelse er et forholdsvist nyt og øget fokuspunkt for forvaltningerne. I Socialforvaltningen er samskabelse som fokuspunkt skrevet ind i social strategien, hvor det anføres, at samskabelse er en vilje til at finde en fælles løsning på et socialt problem ved at inddrage forskellige ressourcer og kompetencer. At inddrage civilsamfundet og brugerne og arbejde aktivt med samskabelse handler om at øge samarbejdet mellem det offentlige og borgerne. Borgerne skal tænkes som medskabere frem for som modtagere af velfærd. Særligt kan endvidere bemærkes, at 15 % af frivilligmidlerne på socialområdet målrettes samskabelsesprojekter.
På boligområdet finder Rådet det positivt, at der er afsat midler til ungdomsboliger på Sølund. Som det også nævnes i handleplanens status, er det dog stadig et stort problem at finde billige boliger til unge med handicap. Handicaprådet opfordrer til, at der arbejdes fokuseret på at finde en løsning på dette.	Socialforvaltningen ønsker, at der skabes mulighed for, at unge med lave ydelser generelt får adgang til flere boliger. Det gælder både unge med og uden handicap. Forvaltningen ønsker, at der i f.eks. ungdomsboligbyggerier laves boliger, der også er egnede til unge med bevægelseshandicap, så der kan skabes en beboersammensætning, der afspejler alle typer af unge. Det har bl.a. ført til, at der i KABs projekt om basisboliger til unge (boliger, som så vidt muligt skal opføres til en pris på højst 3.200 kr. pr. måned) er lavet moduler til enlige, til unge med bevægelseshandicap, til par/to der bor sammen og til 3-4, som bor i bofællesskab.

Handicaprådet bemærker, at Teknik- og Miljøudvalget og Kultur- og Fritidsudvalget ikke har konkrete initiativer med i handleplanen og arbejder med handicappolitikken som en integreret del af forvaltningens ydelser. Det finder Handicaprådet meget kritisabelt, da Handicappolitikken mister sin værdi, hvis ikke der følger handling med ordene. I afsnittet omkring tilgængelighed i Handicappolitikken er målet, at København skal være en tilgængelig by for alle, således at der ikke er fysiske barrierer i byens rum eller transportnet. Der er stadig mange udfordringer i forhold til tilgængelighed i byen, og Handicaprådet er derfor bekymret for, at et fravalg af konkrete initiativer i handleplanen betyder, at Teknik- og Miljøforvaltningen mindsker sit fokus på at øge tilgængeligheden for borgere med handicap. Også i forhold til inklusionen af borgere med handicap i kultur- og fritidsaktiviteter er det vigtigt, at der er fokus på tilgængelighed til kultur- og fritidsfaciliteter og udbredelse af viden herom. Handicaprådet vil derfor godt benytte lejligheden til at udtrykke sin ærgrelse over, at det politisk fremsatte budgetønske om at øge tilgængeligheden for borgere med funktionsnedsættelser, herunder tilgængelighed til byens rekreative arealer, til og på byens legepladser samt ruter rundt omkring i byen, ikke er medtaget i budgetaftalen.	Teknik- og Miljøforvaltningen er enig med Handicaprådet i, at det er ærgerligt, at tilgængelighed til byens rekreative arealer og legepladser ikke fik plads i budgetaftalen for 2016. Der er mange steder i kommunen, hvor den fysiske tilgængelighed kan forbedres, og der arbejdes også på at forbedre den fysiske tilgængelighed, både når det er kommunen og private investorer, der gennemfører anlægsprojekter i kommunen. I det omfang, det er muligt, stilles der krav til, at tilgængeligheden er indtænkt i projekterne. Det gælder både, når der etableres bygninger, hvor der er lovmæssige krav om tilgængelighed, og når der anlægges i byens rum, hvor der ikke er lovmæssige krav til forbedringer af tilgængeligheden. Herudover indgår tilgængelighed også, når kommunen eksempelvis foretager indkøb af ydelser eller fysiske elementer. At Teknik- og Miljøforvaltningen har tilgængelighed som en integreret del af dens arbejde betyder, at fysisk tilgængelighed i byens rum vurderes på sammen niveau som trafiksikkerhed og fremkommelighed i forvaltningens fremadrettede arbejde. Kultur- og Fritidsudvalget har netop behandlet Kultur- og Fritidspolitikken 2016-19. Her lagde udvalget særlig vægt på fysisk tilgængelighed og rummelig i forhold til alle grupper – herunder også medborgere med funktionsnedsættelser.
Afslutningsvis vil Handicaprådet gerne byde ind som aktiv medspiller i forhold til at få handicappolitikken til at leve i de forskellige forvaltninger.	Handicaprådet er en vigtig medspiller i udviklingen af politikken i Københavns Kommune. Forvaltningerne har generelt et stort fokus på at inddrage Handicaprådet, som vi sætter stor pris på. Handicappolitikken skal fornyes i 2017 og her vil der naturligvis ske en stor inddragelse af Handicaprådet.
Københavns Ældreråd	Forvaltningernes bemærkninger
Ældrerådet ønsker, at handleplanen tildeler ældre borgere med	Københavns Kommune har et stort fokus på de ældre borgere med

handicap en mere fremtrædende plads. At ældre borgere med handicap har en beskeden plads i handleplanen, illustrerer efter rådets vurdering, et behov for at få formuleret en egentlig politik i Københavns Kommune for ældre borgere med handicap.	handicap og er bevidst om, at ældre er særligt sårbare og udsatte. Ældre borgere med handicap er derfor også én af de tre særligt udvalgte grupper, som selvstændigt behandles i handicappolitikken, og hvor der foregår et tæt og koordineret samarbejde mellem Socialforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen omkring netop denne målgruppe. Handicappolitikken sonder således ikke i de øvrige relevante indsatser på alder, men ønsker at sætte det enkelte menneskes behov i centrum i de forskellige livsfaser. Er der konkrete tiltag som Ældrerådet identificerer som en mangel, vil Sundheds- og Omsorgsforvaltningen være positive for henvendelse.
Ældrerådet vil understrege behovet for, at borgere med handicap får samme støtte til kompensation for funktionsnedsættelser, efter det fyldte 65 år, som borgeren har fået indtil da.	Forvaltningerne er generelt optaget af, at der ikke sker en ulovlig forskelsbehandling af borgere med handicap. Forvaltningerne har således løbende fokus på at skabe et ensartet serviceniveau i mellem forvaltningerne med udgangspunkt i de lovgivningsmæssige rammer.
Dialogforum	Forvaltningernes bemærkninger
I handleplanen er der et fokus på, at flere borgere med handicap skal kunne bo i egen bolig, bl.a. ved hjælp af velfærdsteknologiske løsninger. Dialogforum finder det positivt, at flere borgere skal kunne bo i egen bolig, men vil samtidig opfordre til, at der er fokus på ensomhed blandt borgere med handicap. Det kan for disse borgere være vanskeligt at komme til eller deltage i forskellige sociale tilbud, og Dialogforum vil derfor tilskynde til, at kommunen tager initiativ til tiltag, der kan forebygge ensomhed blandt borgere med handicap, der bor i egen bolig, fx opgangsfællesskaber eller lignende tiltag.	Socialforvaltningen er enig med Dialogforum i, at ensomhed er et tema, der skal sættes fokus på. Socialforvaltningens brugerundersøgelse fra tidligere i år viser således, at 44 % af Socialforvaltningens brugere ofte og nogen gange føler sig ensomme i deres hverdag. Socialforvaltningen er derfor gået i gang med at sammenfatte viden fra forskning og rapporter om temaet. Viden skal bruges til fremadrettet at sætte fokus på, hvordan den oplevede ensomhed kan mindskes.
Dialogforum vil derudover gerne bifalde det styrkede fokus på beskæftigelse i handleplanen, og at handleplanen fremhæver, at personer med en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse kan	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen ser muligheden for at være på arbejdsmarkedet, som en adgang til at leve et aktivt liv med sociale relationer på lige fod med andre.

være en værdifuld arbejdskraft på lige fod med andre. Beskæftigelse kan være med til at inkludere sårbare grupper i samfundet og give dem meningsfulde aktiviteter, der også kan styrke deres ressourcer og kompetencer.	Forvaltningen arbejder lige nu på at gøre information om de kompenserende ordninger, der findes for borgere med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, mere tilgængelig for borgere, virksomheder og ansatte i jobcentrene.
Dialogforum finder det endvidere positivt, at der er i handleplanen er fokus på, at borgerne skal opleve en helhed og sammenhæng i kommunens tilbud på tværs af forvaltninger. Dialogforum vil opfordre til, at der generelt og ikke kun i de enkelte initiativer tænkes i sammenhæng og tæt koordination imellem forvaltninger, så borgere med et handicap ikke oplever at falde mellem to stole på noget tidspunkt.	Der henvises til bemærkningerne til Handicaprådets indledende bemærkninger om samme emne oven for.
Der er i handleplanen fokus på den fysiske tilgængelighed i byen. Dialogforum finder dette vigtigt, men vil også minde om, at tilgængelighed ikke kun handler om den fysiske adgang til tilbud. Tilgængelighed indebærer også, at borgere med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kender til de forskellige tilbud. Der er borgere med et fysisk eller psykisk handicap, der ikke selv er i stand til at opsøge relevante tilbud eller undersøge, hvilke tilbud der findes for dem. Det er derfor vigtigt, at det sikres, at der er kendskab til byens forskellige aktiviteter og tilbud.	Socialforvaltningen har en generel vejledningsforpligtelse over for borgere med handicap også til at forebygge sociale problemer. Borgere med handicap vil derfor kunne rette henvendelse til Borgercenter Handicap, hvis de ønsker vejledning om forvaltningens tilbud. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Borgercenter Handicap i 2015 har fået en ny hjemmeside, hvor der gives et overblik over dagtilbud, beskyttet beskæftigelse og andre aktiviteter.
Udsatterådet	Forvaltningernes bemærkninger
Der er i handleplanen et fokus på den fysiske tilgængelighed i byen. Udsatterådet finder dette vigtigt, men vil også minde om, at tilgængelighed ikke kun handler om den fysiske adgang til tilbud. Tilgængelighed indebærer også, at borgere med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse kender til de forskellige tilbud, og at de som brugergruppe kan rummes i tilbuddene.	Jf. oven for.
Udsatterådet vil gerne gøre opmærksom på, at Københavns Kommunes Handicappolitik kan styrkes på konkrete områder. Fx gør særlige udfordringer sig gældende for borgere med dobbeltproblematikker, hvor et fysisk handicap er kombineret med psykiske lidelser og/eller misbrugsproblematikker. Denne	Socialforvaltningen anerkender Udsatterådets fokus på udfordringen omkring borgere med dobbeltproblematikker. Det er en problemstilling, Socialforvaltningen løbende arbejder for at minimere.

borgergruppe kan være svær at rumme i målgruppespecifikke tilbud og risikerer i værste fald at blive kastebold mellem handicap- og psykiatri- eller misbrugstilbud.	
Tilsvarende kunne det være ønskeligt, hvis Handicappolitikken positive syn på borgere med handicaps mulighed for at indgå i beskæftigelse blev suppleret med konkrete understøttende tiltag. Her tænker Udsatterådet fx på bedre mulighed for revalidering, eller initiativer der gør det muligt at støtte borgere med handicap med etableringsomkostninger til egen virksomhed.	Der er lige muligheder ifølge lovgivningen for at få tilkendt revalidering for alle borgere – også borgere med handicap. Hvis en borger er berettiget til revalidering ifølge revalideringsbestemmelserne kan vedkommende få hjælp til at etablere selvstændig virksomhed. I forbindelse med et projekt om mikrolån i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, har forvaltningen kontakt til Danske Handicaporganisationer om behov og muligheder for deres målgruppe. Danske Handicaporganisationer vil formidle materiale om mulighederne i Københavns Kommune på deres hjemmeside.
Udsatterådet efterlyser en mere ambitiøs tilgang i Handicappolitikken, når det drejer sig om at sikre borgere med handicaps mulighed for at have et, så vidt muligt, aktivt fritidsliv med mulighed for at deltage i fx idrætsaktiviteter og frivilligt arbejde.	Tilgængelighed er et centralt politisk fokusområde for Kultur- og Fritidsudvalget. Det gælder både som deltager og udøver i kultur- og fritidslivet i København. Dette er en del af den Kultur- og Fritidspolitik (2016-2019), der er på vej til Borgerrepræsentationen.
I forlængelse af dette ville Udsatterådet også finde det ønskværdigt, at der i højere grad blev taget stilling til borgere med handicaps reelle muligheder for at tage på ferie på lige fod med borgere uden handicap.	Socialforvaltningen anerkender, at borgere med handicap også har et behov for at tage på ferie og har løbende fokus på at udvikle mulighederne herfor. Derfor er der også fastsat et serviceniveau på området og afsat midler i budget 2016 til at imødekomme dette. Det kan i den forbindelse også oplyses, at Socialforvaltningen løber arbejder for at finde på nye muligheder for, at borgere med handicap får mulighed for at komme på ferie. Således har der for borgere med multiple funktionsnedsættelser bosiddende på forvaltningens botilbud i 2015 med succes været arrangeret boligbytte med andre botilbud i Danmark for på denne måde at kunne benytte sig af hinandens hjælpemidler mv.